

БЪДЕТЕ НАЙ-ДОБРАТА ВЕРСИЯ НА СЕБЕ СИ: КЛЮЧОВИ ПОДХОДИ ЗА ГРИЖА ЗА БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО ВИ

Т Е М А

01

БАЛАНС МЕЖДУ РАБОТА И ЛИЧЕН ЖИВОТ

Балансът между професионалния и личния живот е решаващ аспект на личното и професионалното благосъстояние. Това включва разпределяне на време и енергия за работа, семейство, социални и лични занимания, така че да се поддържа общото благосъстояние. В рамките на тази тема покриваме основни аспекти на баланса между работата и личния живот и даваме предложения от къде да започнете.

Това съдържание е само за информационни и образователни цели и не представлява медицински съвет, диагноза или лечение. Винаги се консултирайте с квалифициран здравен специалист за всякакви медицински проблеми или решения.

УЧЕБНИ ЦЕЛИ

ТАЗИ ТЕМА Е РАЗРАБОТЕНА ОКОЛО СЛЕДНИТЕ
ОСНОВНИ УЧЕБНИ ЦЕЛИ:

01

Основни елементи на баланса между работата и личния живот

Да разберете основните аспекти на баланса между професионалния и личния живот, включително значението на създаването на хармония между работата, семейството, социалните и личните занимания за цялостно благополучие.

03

Техники за ефективно поставяне на граници

Да развиете умения за поставяне на ясни граници около работата и личното време, управление на очакванията за предотвратяване на прехвърлянето на работата в личния живот и подобряване на психическото благосъстояние.

02

Признаци на дисбаланс в интеграцията между професионалния и личния живот

Да разпознаете признаците на дисбалансирана динамика между работата и личния живот и да разберете как тези симптоми могат да се проявят физически, психически и емоционално.

04

Практики за управление на стреса в ежедневието

Да прилагате практически методи за справяне със стреса, свързан с работата, като използвате умствени и физически техники за предотвратяване на прегаряне и подпомагане на възстановяването.

УЧЕБНИ ЦЕЛИ

ТАЗИ ТЕМА Е РАЗРАБОТЕНА ОКОЛО СЛЕДНИТЕ
ОСНОВНИ УЧЕБНИ ЦЕЛИ:

05

Ползи от редовните почивки

Да разберете психологическите и физиологичните ползи от ваканциите, включително намален стрес, повишена продуктивност и подобрена умствена яснота

07

Личната реализация в ежедневието

Да идентифицирате и включите начини за интегриране на хобита, релаксация и практики за грижа за себе си в ежедневието, за да подобрите баланса, да намалите стреса и да поддържате мотивацията.

06

Приоритизиране на техниките за управление на времето и енергията

Да се научите да разпределяте времето и енергията стратегически, като използвате умения за приоритизиране и управление на времето, за да подобрите фокуса, продуктивността и удовлетворението от живота.

08

Обмисляне и признаване на ежедневните постижения

Да придобиете навика да разпознавате малките победи и напредъка в края на всеки ден, за да засилите чувството за постижение и да насърчите устойчивостта срещу стреса.

КОМПЕТЕНЦИИ

ТОВА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ Е ПРЕДНАЗНАЧЕНО ДА
ВИ ПОМОГНЕ ДА ПРИДОБИЕТЕ СЛЕДНИТЕ
КОМПЕТЕНЦИИ:

- 01 **Адаптивност:** Запазване на ефективността при големи промени в работните задачи или работната среда; ефективно приспособяване към работа в нови работни структури, технологии, процеси, изисквания или култури. Стремеш към разбиране на промените. Подходът към промените или новостите е положителен. Бързо промяна на поведението, за по ефективно справяне с промените в работната среда.
- 02 **Изграждане на положителни работни взаимоотношения:** Развивате и използвате на взаимоотношения на сътрудничество за подпомагане на постигането на работните цели.
- 03 **Комуникация:** Ясно предавате информация и идеи чрез различни медии на отделни лица или групи по начин, който ангажира аудиторията и им помага да разберат и запазят посланието.
- 04 **Вземане на решения:** Идентифицирате и разбирате въпроси, проблеми и възможности; сравнявате данни от различни източници за извеждане на заключения; използвате ефективни подходи за избор на курс на действие или разработване на подходящи решения; предприемате действия, които са в съответствие с наличните факти, ограничения и вероятни последствия.
- 05 **Управление на енергията:** Способност да подходите към работния си ден с нагласата, че управлявате енергията си, а не само времето си.
- 06 **Гъвкавост:** Лесна промяна на критериите и ориентацията на начина на мислене и преценка на ситуации, хора и неща, когато се промени стратегическата ориентация, условията на средата или се получи нова информация.
- 07 **Почтеност:** Действате в съответствие с етичните, моралните и социалните стандарти в дейностите, свързани с работата.

КОМПЕТЕНЦИИ

ТОВА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ Е ПРЕДНАЗНАЧЕНО ДА
ВИ ПОМОГНЕ ДА ПРИДОБИЕТЕ СЛЕДНИТЕ
КОМПЕТЕНЦИИ:

- 08 **Планиране и организиране:** Установявате курс на действие за себе си и за другите, за да се гарантира, че работата е завършена ефективно.
- 09 **Устойчивост:** Способност за издържане или бързо възстановяване от трудности, издръжливост.
- 10 **Саморегулация:** Умение да разбирате и управлявате поведението си и реакциите си спрямо чувствата и нещата, случващи се около вас.
- 11 **Управление на времето:** Способността да използваме времето си ефективно и продуктивно, особено на работа.
- 12 **Толерантност към стреса:** Да продължавате да действате ефективно под натиска на времето, като се справяте с несъгласие, противопоставяне и трудности.

СЪЩНОСТ, ЗНАЧЕНИЕ И ПОЛЗИ ОТ БАЛАНСА МЕЖДУ РАБОТАТА И ЛИЧНИЯ ЖИВОТ

Същност

Балансът между работа и личен живот е свързан с намирането на здравословен и устойчив начин за разделяне на времето и енергията между работата и личния живот. Не става въпрос само за намаляване на работното време, а за създаване на хармония и в двата аспекта, така че нито работата, нито личният живот да влияят отрицателно един на друг. За мнозина натискът на съвременната работа, с удължено работно време, интензивни изисквания и необходимостта да бъдете „винаги активни“, може да доведе до натрупване на работен стрес. Този продължителен стрес често допринася за прегаряне, състояние, при което човек се чувства умствено, физически и емоционално изтощен. Това затруднява поддържането на мотивация или ангажираност с работата.

По същество, балансът между работа и личен живот означава наличието на ясни граници между работата и личното време. Това разделение позволява на хората да презареждат, да поддържат интереси извън работата и да

изпълняват своите отговорности, без да компрометират личното си благосъстояние.

Според изследване на Американската психологическа асоциация, поддържането на баланс между работа и личен живот може да намали стреса, да предотврати прегарянето и да доведе до по-голямо удовлетворение от работата. Той все повече се признава за решаващ фактор за здравето на работното място, като компаниите прилагат практики, които насърчават служителите да балансират времето си и да управляват по-добре стреса. Постигането на този баланс изисква самосъзнание и понякога поставяне на ограничения на работата, като например да знаете кога да спрете да работите и да се съсредоточите върху личния живот. Когато работата стане твърде доминираща, това нарушава способността на човек да си почива и да презарежда. Балансираният подход помага да останете енергични и мотивирани.

Важност

Балансът между професионалния и личния живот играе важна роля за намаляване на работния стрес и прегарянето - две състояния, които могат да имат сериозни последици за физическото и психическото здраве. Когато хората поддържат балансиран живот, те могат да подхождат към работата си с по-ясен ум и повече енергия. Без баланс непрекъснатият стрес може да доведе до здравословни проблеми, като високо кръвно налягане, тревожност и депресия и в крайна сметка може да причини прегаряне – състояние на пълно физическо и емоционално изтощение.

Прегарянето, както е определено от Световната здравна организация (СЗО), е резултат от хроничен стрес на работното място, който не е бил успешно управляван. Характеризира се с чувство на изчерпване на енергията, повишена умствена дистанция от работата и намалена професионална ефективност.

Добре балансираният живот намалява вероятността от прегаряне, като дава време на мозъка и тялото да се възстановят от свързаните с работата изисквания. Този редовен период на почивка е от съществено значение за управлението на

кортизола, хормона на стреса в тялото, който, когато е повишен за продължителни периоди, може да отслаби имунната система и да допринесе за различни заболявания. Освен това проучванията показват, че хората, които поддържат баланс между професионалния и личния живот, са склонни да имат по-голямо удовлетворение от работата, по-добро представяне и повишена мотивация.

От бизнес гледна точка, този баланс е също толкова важен. Служителите, които могат да управляват стреса си и да избегнат прегаряне, са по-продуктивни и е по-малко вероятно да излязат в отпуск по болест или да са неангажирани. За работодателите поддържането на баланса между професионалния и личния живот е от полза, тъй като това води до намаляване на отсъствията от работа, по-високи нива на задържане и позитивна култура на работното място, като всички те допринасят за цялостния бизнес успех.

Ползи

Когато се постигне баланс между професионалния и личния живот, ползите са значителни както за хората, така и за организациите. Едно от ключовите предимства е намаляването на работния стрес, което има пряко въздействие върху физическото и психическото здраве. Проучвания от институции като Harvard Business Review показват, че добре балансираният начин на живот помага за понижаване на кръвното налягане, подобряване на качеството на съня и намаляване на симптомите на тревожност и депресия. Това означава, че хората са по-здрави, както психически, така и физически, и са по-малко податливи на заболявания, причинени от продължителен стрес. Подобреният баланс между професионалния и личния живот също повишава личното удовлетворение. Хората чувстват, че имат контрол върху графициите си, което им позволява време за лични интереси, семейство и хобита. Това води до по-голямо щастие и удовлетворение от живота. Тази лична реализация се отразява положително на тяхната работа, тъй като по-щастливите хора обикновено са по-ангажирани, креативни и мотивирани. Те носят свежа енергия и идеи, което е от полза за работата им и морала на екипа.

Организациите (т.е. вашият работодател) също имат полза от насърчаването на баланса между професионалния и личния живот. Балансираните служители са по-лоялни, мотивирани и продуктивни. Дългосрочното въздействие на поддържането на балансиран подход към работата е позитивна, здравословна и продуктивна работна среда. Компаниите с култури, които насърчават баланса между професионалния и личния живот, обикновено имат по-ниски нива на текучество и привличат таланти по-ефективно, защото предлагат среда, която уважава благосъстоянието на служителите.

Баланс работа-личен живот

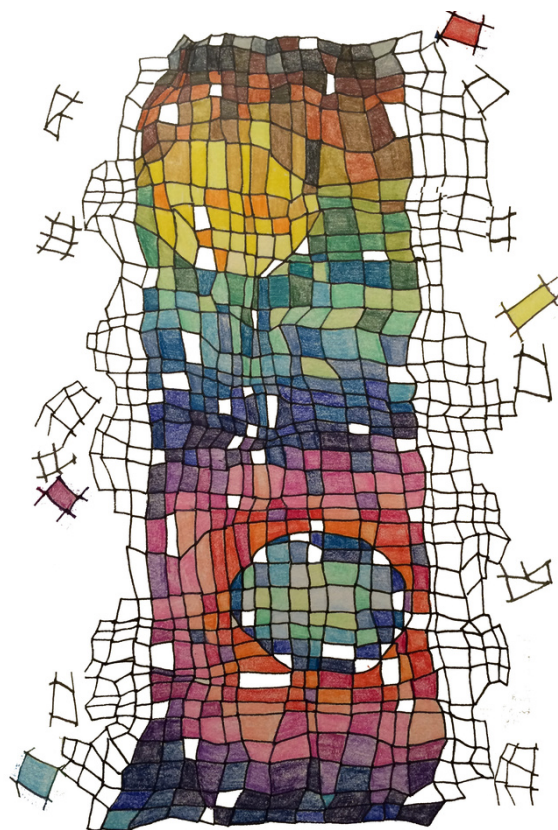
Ползи

- ☒ Подобрено психично здраве.
 - ☒ Подобрено физическо здраве.
 - ☒ Повишена продуктивност и фокус.
 - ☒ По-зdravi взаимоотношения.
 - ☒ Намалено прегаряне и стрес.
 - ☒ Повишено работно удовлетворение
 - ☒ По-добро управление на времето.
 - ☒ Креативност и иновативност.
 - ☒ По-добра организационна култура.
 - ☒ Лична реализация.
 - ☒ Предотвратяване на прегаряне.
-

ПОСЛЕДИЦИ ОТ НЕБАЛАНСИРАН ЖИВОТ

По същество балансът между професионалния и личния живот е свързан със създаването на начин на живот, който интегрира професионалния успех с личното благополучие. Ползите са подобро психическо и физическо здраве, укрепване на взаимоотношенията, повишено удовлетворение от работата и цялостно удовлетворение от живота. И хората, и организациите могат да процъфтяват, когато работата и личните аспекти са в хармония. И така, какво се случва, когато липсва баланс между работа и личен живот?

Небалансираният живот, особено по отношение на нездравословния баланс между работа и личен живот, може да има различни отрицателни последици върху благосъстоянието на индивида и цялостното качество на живот. Освен това може да доведе до дълбоки последици върху различни аспекти на благосъстоянието.

Прекомерните работни изисквания без достатъчно време за лични дейности могат да доведат до хроничен стрес и прегаряне, което се отразява негативно както на психическото, така и на физическото здраве. Лошият баланс между професионалния и личния живот води до здравословни проблеми като безсъние, умора, главоболие и повишена чувствителност към заболявания, както и пренебрегване на грижата за себе си. Този дисбаланс също натоварва отношенията със семейството и приятелите и предизвиква чувство на изолация, потенциално водещо до прекъсване на личните връзки. Продължителната работа без почивки намалява

продуктивността и удовлетворението от работата, като същевременно увеличава риска от тревожност, депресия и емоционално изтощение. Освен това възпрепятства креативността и иновациите, тъй като умствената умора ограничава способността за креативно мислене и намиране на решения. Липсата на интеграция между работата и личния живот причинява прекъсване на връзката и неудовлетвореност. Продължителният дисбаланс може да повлияе неблагоприятно на физическото здраве, което води до наддаване на тегло, липса на упражнения и отслабена имунна система. Това също води до пропуснати възможности за личностно израстване, учене и себеоткриване.

В крайна сметка невъзможността да се откъснете от работа в извънработно време поддържа хроничния стрес и влошава способността за отпускане и презареждане, като понижава цялостното качество на живот.

Справянето с дисбаланса между работата и личния живот включва разпознаване на тези последствия и предприемане на проактивни стъпки за създаване на по-хармоничен и пълноценен начин на живот.

“

Почти всичко
започва да работи
отново, ако го
изключиш за няколко
минути –
включително и ти.

–
Ан Ламот

ПРАКТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ЗА БАЛАНС МЕЖДУ РАБОТА И ЛИЧЕН ЖИВОТ

Обучителният курс StressOut е специално посветен да ви помогне да постигнете по-добър баланс между работата и личния живот. В този курс въведохме множество начини и техники за постигане на тази цел. В допълнение към всичко това съставихме и следното кратко ръководство за баланс между работа и личен живот с 11 конкретни неща, които можете да правите всеки ден. Започнете сега.

Задайте ежедневни работни приоритети и се фокусирайте върху една задача наведнъж

Да започнете деня си с ясни приоритети е като да дадете на

мозъка си карта – без такава е лесно да се изгубите в безкрайния лабиринт от задачи, имейли и заявки в последния момент.

Опитайте да си поставяте най-важните три цели всяка сутрин. По този начин казвате на себе си (и на входящата си поща) какво наистина има значение. Това помага да се избегне "ефектът на пинг-понг" от прескачане от една задача на друга, което обикновено води до цял ден "заетост" без много реални постижения. Еднозадачността може да не звучи толкова фантастично като многозадачността, но е много по-ефективна и много по-малко стресираща! С ясен фокус върху една цел в даден момент, вие набирате инерция, намалявате умората при вземане на решения и намалявате стреса от чувството, че сте привлечени в твърде много посоки.

В свят, в който можеш да правиш всичко, фокусирането върху една задача в даден момент може да звучи не толкова логично. Но истината е, че изпълнението на една задача може драстично да намали стреса, а работата да не се

ПРАКТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ЗА БАЛАНС МЕЖДУ РАБОТА И ЛИЧЕН ЖИВОТ

усеща като постоянно жонглиране. Приоритизирането и фокусирането ще ви помогнат да почувствате контрол над работното си натоварване, което може да направи чудеса за вашето психично здраве. Мислете за всяка изпълнена задача като за малка победа в битката срещу прегарянето – малка победа, която доказва, че сте човек, а не машина.

Научете се да казвате „не“ и ограничете несъществени срещи

Да кажеш „не“ на работа може да се изглежда като радикален акт, но нека бъдем честни: не всичко изисква вашето време и енергия.

Претоварването на графика ви е бърз път към прегаряне.

Учитивият отказ на ненужни задачи или срещи освобождава ценни часове, за да се съсредоточите върху това, което има значение, като ви помага да управлявате стреса и да останете на върха на приоритетите си. Освен това е освобождаващо да си напомняте, че е добре да не правите всичко.

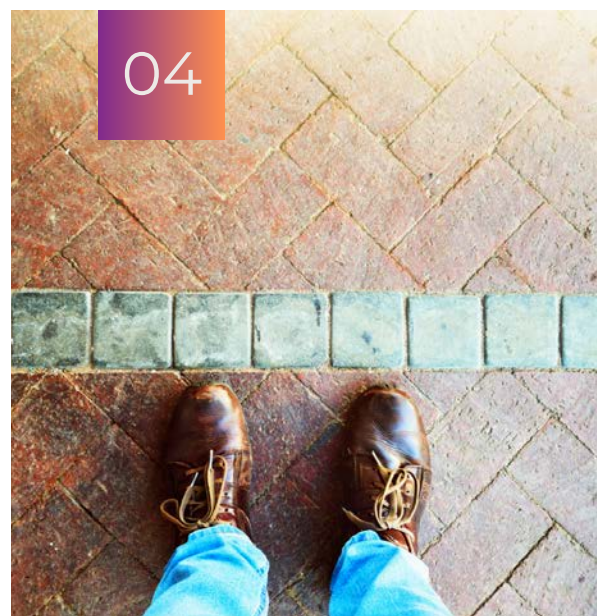
Що се отнася до срещите, по-малко може да е по-добре! Ограничаването на несъществени срещи е чудесен начин да си върнете загубеното време и да намалите стреса. По-малко срещи означават повече време за целенасочена работа или, още по-добре, заслужена почивка за кафе. Ще благодарите на себе си и вероятно ще спечелите благодарността на колегите си.

Правете редовни почивки, включително кратки разходки или разтягане

Най-често срещаният и добре познат тип, който се появява, когато работите усилено за постигане на успех, често в ущърб на вашето здраве и личен живот. Няколко кратки почивки през целия ден могат да променят света. Мислете за тях като за мини ваканции, които предотвратяват прегарянето да се прокрадне. Бързо петминутно разтягане или разходка до охладителя за вода е като натискане на бутона за нулиране - дава на ума и тялото ви момент за възстановяване. Само не забравяйте да избегнете изкушението да използвате това време за работни чатове! Не забравяйте, че дори най-високопроизводителните машини се нуждаят от престой; както и

мозъкът ви. Редовните почивки подобряват фокуса, като ви помагат да останете продуктивни, без да се изтощавате. Ако се чувствате виновни да правите почивки, просто не забравяйте: стресът и продуктивността не са най-добри приятели. Бързият отдых освежава ума ви и когато се върнете на бюрото си, ще сте готови да се захванете със задачите си, без да се прокрадва познатото чувство на изтощение.

Поставете граници за работното време и избягвайте да проверявате имейли след работно време

Поставянето на граници около работното ви време е мощен начин да защитите психичното си здраве. В епоха, когато имейлите и известията никога не спят, може да е изкушаващо да проверите

съобщенията „само за последен път“. Но ето истината: винаги има още един имейл и тази „бърза проверка“ често се превръща в непредвиден час работа. За да се справите с това, създайте си навик да излизате в точно определено време. Вашият мозък (и близки) ще ви благодарят за това! Избягването на служебни имейли след работно време успокоява ума ви и превключва предавките от „работен режим“ към „личен режим“. Това е от съществено значение за намаляване на стреса. И повярвайте, ако кажете на колегите си, че сте на разположение само през работното време, те ще се адаптират. Позволете им да се чудят какво правите след работно време, докато се наслаждавате на заслуженото си свободно време - далеч от входящата поща.

Използвайте настройките за блокиране на времето и „Не безпокойте“ за фокусирани задачи

Блокирането на времето е прост трик, за да възстановите графика си и да държите стреса далеч. Всъщност разпределянето на конкретни блокове от време за целенасочена работа предпазва продуктивността ви от постоянни прекъсвания. Това е като да изградите малка крепост около най-важните си задачи, където имейл и чат известията не могат да се намесят. Задайте гордо статуса си „Не безпокойте“! Имейлите ще са си все още там, когато се върнете. Фокусирането върху една задача по време на тези блокове ви позволява да се гмурнете дълбоко, като я изпълните с по-малко разсейвания. След това можете да проверите съобщенията или да си вземете почивка без чувство за вина. Този целенасочен подход поддържа нивата на стрес ниски, като ви помага да завършите работата без постоянното връщане на съобщения и разсейване. Плюс това, има нещо удовлетворяващо в това да кажете на колегите си: „Да се видим след моето време за концентрация!“

Делегирайте задачи, когато е възможно

Когато смятате, че списъкът ви със задачи е по-дълъг от роман, не забравяйте, че делегирането е ваш приятел. Предаването на задачи на колеги (или молбата за помощ) може да облекчи натоварването ви и да ви позволи да се съсредоточите върху задачи с висок приоритет. Това не само поддържа нивата на стрес управляеми, но и ви прави отборен играч. Само не забравяйте, че молбата за помощ не означава, че не сте способни – това означава, че сте достатъчно умни, за да разпознаете границите на един човек.

Делегирането е изкуство, което намалява риска от прегаряне. Споделете отговорностите, за да запазите работното си натоварване реалистично и да избегнете класическата грешка да

опитвате да правите всичко сами. Не забравяйте, че балансът между работа и личен живот не е самостоятелна мисия; става въпрос и за интелигентна работа в екип.

Планирайте лично време за хобита или почивка

Отделяне на време за хобита не е само за забавление – то е от съществено значение за психичното здраве и управлението на стреса. Да се наслаждавате на дейности извън работата позволява на мозъка ви да презареди и ви напомня, че в живота не става въпрос само за крайни срокове. Независимо дали става дума за четене, градинарство, готвене или просто почивка с любимо предаване, тези малки бягства допринасят значително за намаляване на стреса. Когато направите личното време приоритет, ще откриете, че

се връщате на работа по-освежени. Това е почти като мини ваканция всеки ден - нещо, от което умът и тялото ви наистина се нуждаят. И ето една забавна мисъл: да отделяте време за себе си всъщност ви прави по-продуктивни, не по-малко. Мислете за хобитата като за вашето тайно оръжие срещу прегарянето – те са приятни, освежаващи и са абсолютно необходими.

Използвайте обедните почивки за извънработни дейности

Ето един сигнал за събуждане за вас: Пропускането на обяда е бърз път към стреса и прегарянето! Да използвате обедната почивка, за да правите нещо, което не е свързано с работата, ви създава психически рестарт независимо дали става въпрос за разходка, четене на книга или дори просто наблюдаване на хората.

Отнасяйте се към тази почивка като към време, което не подлежи на обсъждане, за да се отпуснете - мозъкът ви се нуждае от това, дори ако това са само 30 минути ваше време.

Обедната почивка без екрани или служебни имейли ви предпазва от чувство на изтощение до средата на следобеда. Презареждането помага да се запази концентрацията и енергията през останалата част от деня. Освен това, отдръпването от бюрото ви изпраща съобщение до мозъка, че е добре да правите пауза, което е от решаващо значение за здравословния баланс между работа и личен живот. И обратно, ако редовно работите и се храните на едно и също място (напр. на бюрото си), това може да доведе до формирането на психологическа връзка, известна като контекстно-зависимо обуславяне. Това означава, че мозъкът ви започва да асоциира вашето бюро (или работно пространство) както с хранене, така и с работа. Това може да наруши умствените граници между почивките и работата. С течение на времето това припокриване може да затрудни ума ви да се изключи напълно от работа, дори по време на хранене, което води до повишен стрес и намаляване на ефективността на почивките. Сега знаете, защо продължавате да криете

сладкиши в най-долното чекмедже или защо продължавате да търсите храна, дори когато не сте гладни. Когато ядете и работите на едно и също място всеки ден, мозъкът ви не получава ясните сигнали, от които се нуждае, за да се отпусне, а това прави по-трудно отпускането по време на хранене. Това постоянно мислене в „работен режим“ може да допринесе за умствена умора, тъй като мозъкът ви никога не получава истинска почивка. Когато физически разделяте местата си за хранене и работа – да речем, обядвате в стая за почивка или дори навън – помагате да се създаде ясно разграничение, което позволява на ума ви да се нулира, подпомагайки релаксацията и намалявайки риска от прегаряне. Така че давайте, направете обедната почивка най-добрата част от деня си.

Използвайте планер за планиране и целепоставяне

Планер или дигитален календар е надежден помощник в търсенето на баланс между работа и личен живот. Планирането на деня ще ви помогне да избегнете стреса от натрупването на задачи в последния момент. Да следите крайни срокове, срещи и цели на едно място гарантира, че разполагате с работно и лично време. Поставянето на цели в планера също ви позволява да видите напредъка си. Това може да бъде мотивиращо и да намали стреса. Вместо да се чувствате така, сякаш винаги гоните задачи, можете да отбележите завършените елементи и да си отдадете заслуга там, където трябва. Мислете за всяка отметната задача като за малко потупване по гърба и стъпка към поддържане на стреса под контрол. По-долу са изброени няколко приложения за дигитално планиране. Всяко от тях предлага уникални функции, които да ви помогнат да балансирате графика си, да намалите стреса и да поддържате яснота в ежедневието си - напълно безплатно! Струва си да ги проверите.

Помислете за постиженията, преди да приключите работния ден

Лесно е да се увлечете в това, което не сте завършили, но като отделите момент да осъзнате какво сте постигнали може да ви помогне да завършите деня в добро настроение. Самоанализа върху вашите победи (големи или малки) ви напомня, че напредвате, дори ако все още ви остава работа. Този навик поддържа нивата на стрес под контрол, тъй като измества фокуса от безкрайния списък със задачи към това, което вече е постигнато. Завършването на всеки ден с положителен самоанализ ще ви помогне да си тръгнете от работа, чувствайки се по-завършени и по-малко претоварени. Това е проста практика, но затвърждава, че управлявате ефективно работата си, което може да повиши устойчивостта ви и да предотврати прегарянето. Така че,

когато приключите, не просто изключвайте компютъра си; отделете малко време, за да се потупате по рамото – заслужено е!

Вземете малко почивка

Знаем, че сте го чували и преди. Но сериозно, отпускът е от решаващо значение за презареждане и предотвратяване на прегарянето! Почивките и дните за психично здраве не са лукс – те са необходимост за поддържане на здравословен баланс между работа и личен живот. Времето извън работа ви помага да се отпуснете, да изчистите ума си и да се върнете освежени. Дори ако това е само ден за почивка у дома, то може да даде значителен тласък на психическото благополучие. Интересен психологически факт, свързан с вземането на почивка за ваканции или дни за психично здраве, е нещо, известно като „парадокс на възстановяването“. Изследванията показват, че

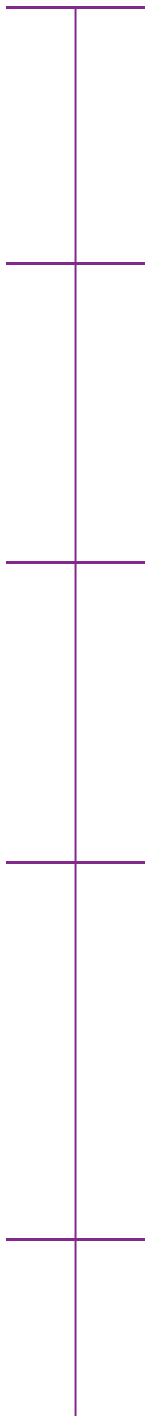
въпреки че много хора се чувстват твърде заети или стресирани, за да си вземат почивка, тези, които го правят, действително изпитват намален стрес и подобрена продуктивност при връщане на работа. Този парадокс се получава, защото, като се отдръпнете и се освободите напълно, вашето тяло и ум могат да се възстановят от натрупания стрес, което води до значително повишаване на благосъстоянието и работата при завръщане. Имате нужда от физическо и психическо откъсване от работата. Физическото откъсване (като да сте извън офиса) не е достатъчно; вие също се нуждаете от умствено откъсване, което означава без проверка на имейли или мислене за работни задачи.

Не забравяйте, че всеки има нужда от почивка от време на време. Почивката ви позволява да се свържете отново със себе си и вашите близки. Това е шанс да оставите списъка със задачи и просто да се насладите на живота.

УСТАНОВЯВАНЕ НА БАЛАНС МЕЖДУ РАБОТА И ЛИЧЕН ЖИВОТ

Поддържането на здравословен баланс между професионалния и личния живот е от решаващо значение за цялостното благосъстояние. Ако трябва да обобщим постигането на по-добър баланс между професионалния и личния живот, бихме се спрели на тези 5 ефективни стъпки:

-
- СТЪПКА 1** **Поставете граници**

Установете ясни граници между работата и личния живот. Определете конкретно работно време и се ангажирайте да прекъсвате връзката си с работните задачи извън тези часове.
 - СТЪПКА 2** **Приоритет на грижата за себе си**

Дайте приоритет на дейностите за себе си като редовни упражнения, достатъчно сън и свободно време. Грижата за физическото и психическото благосъстояние е от съществено значение за поддържане на енергията и устойчивостта.
 - СТЪПКА 3** **Управлявайте времето ефективно**

Използвайте техники за управление на времето, за да приоритизирате задачите и да разпределяте времето ефективно. Това включва създаване на списъци със задачи, задаване на реалистични цели и използване на инструменти като календари или приложения.
 - СТЪПКА 4** **Научете се да казвате „Не“**

Осъзнайте ограниченията си и бъдете готови да откажете допълнителни ангажименти, когато графикът ви е пълен. Да се научите да казвате „не“ на несъществени задачи или отговорности помага да се предотврати прекомерното ангажиране и позволява по-добър баланс.
 - СТЪПКА 5** **Установете интеграция между професионалния и личния живот**

Вместо стриктно разделяне на работата и личния живот, помислете за интегрирането им по начин, който отговаря на начина ви на живот. Това може да включва гъвкави работни условия, като дистанционна работа или намиране на начини за включване на лични дейности в работната ви рутина.

ПРИЛОЖЕНИЯ ЗА ДИГИТАЛЕН КАЛЕНДАР И ПЛАНИРАНЕ

Ето някои популярни безплатни приложения за дигитален календар и планиране, които могат да бъдат особено полезни за управление на баланса между професионалния и личния живот:

Google
Calendar

Microsoft Outlook

Google Календар е многофункционално, удобно за потребителя приложение, което се интегрира добре с Gmail и други услуги на Google. Можете лесно да задавате служебни и лични събития, да създавате напомняния и да споделяте своя календар с други. Неговата функция за цветно кодиране е чудесна за визуализиране на различни области от живота ви, като ви помага ясно да разделите работните задачи от личните планове. Приложението е достъпно както в мрежата, така и на мобилно устройство, което дава възможност да сте в крак с графика си, където и да сте.

[ОФИЦИАЛЕН УЕБСАЙТ](#)

Календарът на Microsoft Outlook е включен в акаунт в Outlook или Microsoft 365 и работи добре за организиране на работни и лични събития на едно място. Идеално е, ако вашето работно място вече използва Outlook за имейл, което позволява безпроблемно интегриране на срещи и задачи. Приложението също има функция „Време за фокусиране“, идеална за блокиране на непрекъснато работно време и управление на известия за планиране без стрес.

[ОФИЦИАЛЕН УЕБСАЙТ](#)

Notion е изключително адаптивен инструмент, който предлага набор от шаблони за календари, списъци със задачи и планери. Можете да го използвате, за да създадете личен календар или да го комбинирате с други функции като списъци със задачи и табла за проекти, което го прави мощен инструмент "всичко в едно" за планиране и организация. Notion е чудесен за всеки, който обича да създава персонализирано работно пространство и да съчетава организацията на работа и личен живот.

ОФИЦИАЛЕН УЕБСАЙТ

Any.do съчетава календар, управление на задачи и списъци със задачи в едно приложение, което ви позволява да планирате събития и да организирате задачи на едно и също място. Той има прост интерфейс с функция за плъзгане и пускане, което го прави лесен за използване и идеален за натоварени графици. Any.do също включва напомняния и ви позволява да създавате повтарящи се задачи, което го прави полезен за изграждане на ежедневни навици за балансирана рутина.

ОФИЦИАЛЕН УЕБСАЙТ

Trello е визуален инструмент за управление на проекти, който може да се адаптира като планер на календар чрез функцията си за изглед на календар. Можете да управлявате множество аспекти от графика си, да проследявате напредъка си и да задавате крайни срокове, като създавате отделни табла за работа и личен живот. Функцията за автоматизация на Trello „Butler“ е особено полезна за намаляване на повтарящите се задачи, което позволява по-фокусирана работа.

ОФИЦИАЛЕН УЕБСАЙТ

TimeTree е проектиран специално за споделяне на календари, което го прави чудесен избор за координиране със семейството, приятели или дори колеги. Полезно е за баланс между работа и личен живот, тъй като можете да създавате отделни календари за различни аспекти от живота си и да ги споделяте, ако е необходимо. TimeTree също позволява коментари за събития, което може да бъде полезно за координиране на групови дейности или семейни планове.

ОФИЦИАЛЕН УЕБСАЙТ

ПРАКТИЧЕСКО УПРАЖНЕНИЕ #1

ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА ДНЕВЕН БАЛАНС

Целта на това упражнение е да започнете да наблюдавате и поддържате балансиран подход към ежедневните дейности, като подпомагате цялостното благосъстояние и баланса между работата и личния живот. За това упражнение ще ви трябва тетрадка и химикал или дигитално устройство за записки.

Професионален съвет: използвайте мобилното приложение StressOut, за да записвате преживяванията си. Следвайте инструкциите по-долу, за да започнете:

- **Настройване на тракера:** Създайте проста таблица, за да проследявате ежедневните си дейности. Разделете таблицата на колони за всеки час от деня, като започнете от момента на събуждане до момента на лягане.
- **Идентифицирайте ключови категории:** Идентифицирайте ключови категории или области от живота си, които искате да приоритизирате, като работа, упражнения, семейно време, грижа за себе си, хобита и т.н. Отделете ред или раздел в таблицата за всяка категория.

- **Ежедневно проследяване:** През целия ден записвайте времето, прекарано в различни дейности във всяка категория. Бъдете честни и точни в проследяването си, като отбелязвате както свързаните с работата задачи, така и личните дейности.
- **Рефлексия в края на деня (5-10 минути):** В края на всеки ден преглеждайте своя тракер и обмислете дейностите си. Преценете дали сте постигнали баланс между работата, личните дейности и свободното време. Идентифицирайте области, в които може да сте се ангажирали прекалено много или да сте пренебрегнали важни аспекти от живота си.
- **Корекция и планиране (5 минути):** Въз основа на самоанализа си идентифицирайте корекции или подобрения, които можете да направите, за да постигнете по-добър баланс на следващия ден. Помислете за преразпределяне на времето от по-малко важни задачи, за да приоритизирате дейности, които допринасят за цялостното ви благосъстояние.
- **Продължаващо проследяване и оценка:** Продължете да използвате инструмента за проследяване на ежедневния баланс всеки ден, за да наблюдавате напредъка си и да правите текущи корекции. Редовно оценявайте навиците и приоритетите си, за да сте сигурни, че поддържате здравословен баланс между работа и личен живот.

ПРАКТИЧЕСКО УПРАЖНЕНИЕ #2

Упражнение за тялото и ума

Както всичко останало в живота, постигането на баланс между професионалния и личния живот изисква усилия, идващи от ума и тялото ви. Ето три упражнения, които обхващат и двете:

Осъзнато ходене

Това упражнение съчетава физическа активност с осъзнатост и по този начин помага да центрирате ума си в настоящия момент, като същевременно осигурява предимствата на леките физически упражнения.

- Намерете тихо и спокойно място за разходка.
- Докато вървите, обръщайте пълно внимание на всяка стъпка, усещането, че краката ви докосват земята и ритъма на дишането ви.
- Ангажирайте сетивата си, като забелязвате гледките, звуците и миризмите около вас.

Йога или тай чи

И йога, и тай чи са упражнения за ума и тялото, които включват нежни движения, дълбоко дишане и внимание. Тези практики не само увеличават гъвкавостта, силата и баланса, но също така култивират чувство за вътрешно спокойствие и фокус.

Можете да следвате водени сесии онлайн или да посещавате уроци, за да научите и практикувате тези упражнения, като ги адаптирате към вашето фитнес ниво.

Медитация за сканиране на тялото

Тази медитация включва систематично фокусиране на вниманието върху различни части на тялото ви и насърчава осъзнаването на тялото, релаксацията и яснотата на ума.

- Намерете удобна позиция, седнала или легнала.
- Затворете очи и съзнавайте всяка част от тялото си, като започнете от пръстите на краката и се придвижете до върха на главата.
- Забележете всички усещания, напрежение или отпускане във всяка област.

КОЛЕЛОТО НА ЖИВОТА

Запознайте се с колелото на живота. Това е инструмент за самооценка, който предоставя визуално представяне на различни области от живота на човека. Обикновено се състои от категории или сегменти, всеки от които представлява конкретно измерение на живота. Хората оценяват своето удовлетворение във всяка категория, като маркират точка върху колелото, а получената форма показва цялостния баланс и благополучие в живота им. Общите категории включват кариера, здраве, взаимоотношения, личностно развитие и свободно време. Целта е да се идентифицират области, които се нуждаят от внимание и да се създаде по-балансиран и пълноценен живот.

Колелото на живота е мощен инструмент за самооценка, често използван за личностно израстване и баланс. Затова ви препоръчваме да започнете да го използвате. Вижте примера по-долу:

УПРАЖНЕНИЕ ЗА САМОУСЪВЪРШЕНСТВАНЕ

Самоанализ “Колелото на живота”

На практика, особено като служител, можете периодично да проверявате вашето Колело на живота. Може би месечно или тримесечно, за да проследявате промените и да коригирате приоритетите си според тях. С течение на времето можете да видите напредъка и да определите дали действията ви са помогнали за подобряване на баланса между работата и личния живот.

Отпечатайте или отворете инструмента онлайн и започнете с идентифициране на области за подобрене и разработване на план за действие за постигане на по-балансиран и пълноценен начин на живот. Ще ви трябва химикал и хартия или цифрово устройство за водене на бележки и тихо пространство за размисъл.

ФАЙЛ, ГОТОВ ЗА ПЕЧАТ

ДОСТЪП ДО ИНСТРУМЕНТА ОНЛАЙН

ОТКЪДЕ ДА ЗАПОЧНЕТЕ:

1. Оценка на колелото на живота (10 минути): Влезте в инструмента онлайн или нарисуйте собствено колело, разделено на подходящи за вас категории, напр. кариера, здраве, взаимоотношения, личностно развитие, свободно време и т.н. Оценете вашето удовлетворение във всяка категория, като маркирате точка на колелото - 1 е най-малко удовлетворен, а 10 е най-удовлетворен.

2. Размисъл и анализ (10 минути): Обмислете резултатите от оценката си, като вземете предвид областите, в които се чувствате удовлетворени и пълноценни, както и областите, в които усещате дисбаланс или неудовлетвореност. Отбележете всички области, в които бихте искали да видите подобрение.

3. Определете приоритетите (5 минути): Определете своите основни приоритети въз основа на резултатите от оценката, като се фокусирате върху области, в които чувствате дисбаланс или неудовлетвореност. Помислете кои аспекти от живота ви са най-важни за вас и къде бихте искали да инвестирате повече време и енергия.

6. Планиране на действие (15 минути): Създайте план за действие за подобряване на баланса между професионалния и личния живот, очертавайки конкретни стъпки, които можете да предприемете, за да адресирате областите на дисбаланс. Задайте SMART цели (специфични, измерими, постижими, подходящи, ограничени във времето) за всяка приоритетна област и идентифицирайте конкретни действия, които можете да предприемете, за да ги постигнете.

7. Ангажираност и отчетност (5 минути): Посветете се на целите си и се дръжете отговорни за предприемането на последователни действия за постигане на баланс. Помислете дали да не споделите своя план за действие с доверен приятел или член на семейството за допълнителна отговорност и подкрепа.

8. Заключителен размисъл (5 минути): Помислете върху значението на стремежа към баланс във всички аспекти на живота и положителното въздействие, което може да има върху цялостното ви благосъстояние. Изразете благодарност за възможността да помислите върху баланса си работа-личен живот и се ангажирайте да правите положителни промени занапред. Задайте конкретно време и напомняне за повторно посещение на Колелото на живота и повторете анализа, за да проследите напредъка си.

КЛЮЧОВИ ИЗВОДИ

01

Балансът между професионалния и личния живот е от съществено значение за поддържане на цялостното благосъстояние чрез хармонизиране на професионалните отговорности с дейностите в личния живот.

02

Балансът между професионалния и личния живот може да ви осигури подобро психическо и физическо здраве, повишена продуктивност, укрепване на взаимоотношенията и повишено удовлетворение от работата.

03

Балансът между професионалния и личния живот включва приоритизиране на грижата за себе си, поставяне на граници, ефективно управление на времето и интегриране на работата и личния живот по начин, който отговаря на индивидуалните нужди.

04

Дисбалансираният живот, особено белязан от нездравословен баланс между работа и личен живот, може да доведе до повишен стрес, прегаряне, обтегнати взаимоотношения, намалена продуктивност и нарушено психично здраве.

05

Пренебрегването на грижата за себе си и прекомерното ангажиране с работа може да доведе до различни здравословни проблеми и да попречи на личностното израстване и реализация.

КЛЮЧОВИ ИЗВОДИ

06

Приоритизирането ефективно допринася за управлението на стреса и цялостното благосъстояние чрез намаляване на претоварването, подобряване на управлението на времето, повишаване на продуктивността и насърчаване на баланса между професионалния и личния живот.

07

Включването на упражнения, които ангажират както тялото, така и ума, подпомага холистичното благополучие чрез насърчаване на релаксация, внимание и физическа годност.

08

Да се научите да поставяте граници, да давате приоритет на грижата за себе си, да управлявате времето ефективно и да установявате интеграция между професионалния и личния живот са основни стъпки за постигане на баланс.

ВЪПРОСИ ЗА ПРОВЕРКА

01.

Каква е същността на баланса между работата и личния живот?

- ☐ А) Строго приоритизиране на работата пред личния живот
- ☐ Б) Интегриране на професионални и лични аспекти за цялостно благосъстояние
- ☐ В) Фокусиране единствено върху лични занимания
- ☐ Г) Пренебрегване на професионалните отговорности за дейности в свободното време

02.

Как балансът между работата и личния живот допринася за психичното здраве?

- ☐ А) Чрез повишаване нивата на стрес и прегаряне
- ☐ Б) Чрез насърчаване на позитивно мислене и намаляване на стреса
- ☐ В) Чрез насърчаване на преумора и изтощение
- ☐ Г) Чрез минимизиране на времето за почивка и лични дейности

ВЪПРОСИ ЗА ПРОВЕРКА

03.

Каква е потенциалната последица от небалансиран живот?

- ☐ А) Подобрена продуктивност и удовлетворение от работата
- ☐ Б) Засилени връзки със семейството и приятелите
- ☐ В) Намалена креативност и иновации
- ☐ Г) Подобрено физическо здраве и благополучие

05.

Кое упражнение съчетава физическа активност с осъзнатост, допринасяйки за холистично благополучие?

- ☐ А) Осъзнато ходене
- ☐ Б) Вдигане на тежести
- ☐ В) Маратонско бягане
- ☐ Г) Високоинтензивно интервално обучение

04.

Как хората могат да установят баланс между работа и личен живот според съдържанието?

- ☐ А) Чрез пренебрегване на грижата за себе си и приоритизиране на работните задачи
- ☐ Б) Чрез поставяне на граници, приоритизиране на грижата за себе си и ефективно управление на времето
- ☐ В) Чрез прекомерно ангажиране с несъществени задачи и отговорности
- ☐ Г) Чрез стриктно разделяне на работата и личния живот без интеграция

ОТГОВОРИ

1-Б

2-Б

3-В

4-Б

5-А

БИБЛИОТЕКА С РЕСУРСИ

Разгледайте нашата библиотека с ресурси, за да научите как да намерите здравословен баланс между професионалните ангажименти и личното време.

5 ЗНАКА, ЧЕ ИМАТЕ НУЖДА ОТ ПО-СТРОГИ ГРАНИЦИ

Постоянно ли казвате „да“ на всички, дори когато това изтощава енергията ви? Сдържате ли мнението си, за да избегнете конфликт? Ако е така, може би имате слаби граници. В това видео д-р Трейси Маркс изследва 5 знака, че имате нужда от по-строги граници и предлага практически съвети как да ги поставите.

ГЛЕДАЙТЕ В YOUTUBE

3 ПРАВИЛА ЗА ПО-ДОБЪР БАЛАНС МЕЖДУ РАБОТАТА И ЛИЧНИЯ ЖИВОТ

Според поведенческия учен и професор от Harvard Business School - Ashley Whillans, работната култура „винаги включен“ съсипва не само личното ни благополучие, но и работата ни. Тя споделя кои лоши навици ни пречат да получаваме необходимото от свободното си време и три практически стъпки за трайно поставяне на граници.

ГЛЕДАЙТЕ В YOUTUBE

БАЛАНС МЕЖДУ РАБОТА И ЛИЧЕН ЖИВОТ ОТ БЕЗОС

Американският бизнес магнат и бивш президент и главен изпълнителен директор на Amazon Джеф Безос има различен поглед върху баланса между работата и личния живот. Изгледайте видеоклипа, за да научите повече за това.

ГЛЕДАЙТЕ В YOUTUBE

БИБЛИОГРАФИЯ

Allen, T. D., Herst, D. E., Bruck, C. S., & Sutton, M. (2000). Consequences associated with work-to-family conflict: A review and agenda for future research. *Journal of Occupational Health Psychology, 5*(2), 278-308. Retrieved from <https://doi.org/10.1037/1076-8998.5.2.278>

Covey, S. R. (1989). *The 7 habits of highly effective people: Powerful lessons in personal change.* Free Press.

Greenhaus, J. H., & Allen, T. D. (2011). Work-family balance: A review and extension of the literature. In *The Handbook of Work and Family* (pp. 165-183). Retrieved from <https://doi.org/10.1002/9781119198855.ch8>

Goyal, M., Singh, S., Sibinga, E. M. S., & Gould, N. F. (2014). Meditation programs for psychological stress and well-being: A systematic review and meta-analysis. *JAMA Internal Medicine, 174*(3), 357-368. Retrieved from <https://doi.org/10.1001/jamainternmed.2013.13018>

Kossek, E. E., & Ozeki, C. (1998). Work-family conflict, policies, and the job-life satisfaction relationship: A review and directions for future research. *Journal of Applied Psychology, 83*(2), 139-149. Retrieved from <https://doi.org/10.1037/0021-9010.83.2.139>

Li, A. W., & Goldsmith, C. A. W. (2012). The effects of Tai Chi on anxiety, depression, and psychological well-being: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Clinical Psychology, 68*(2), 206-217. Retrieved from <https://doi.org/10.1002/jclp.21854>

Maslach, C., & Leiter, M. P. (2016). Understanding the burnout experience: Recent research and its implications for psychiatry. *World Psychiatry, 15*(2), 103-111. Retrieved from <https://doi.org/10.1002/wps.20311>

Peake, M. (2017). The Wheel of Life: A tool for achieving work-life balance. *International Journal of Coaching in Organizations, 15*(3), 18-22. Retrieved from <https://doi.org/10.1108/ijco-09-2017-0037>

Searle, A., & Duffy, J. (2018). The effects of yoga on anxiety, depression, and stress: A meta-analysis. *Journal of Clinical Psychology, 74*(5), 787-798. Retrieved from <https://doi.org/10.1002/jclp.22440>